

Rafał Grupa

Wyższa Szkoła Zarządzania – Polish Open University

Niszcząca siła korporacji i koncernów

W największym stopniu nowoczesne technologie i myśl naukowo-techniczną wdrażają i wykorzystują korporacje transnarodowe (KTN). Na ogół definiuje się je jako organizacje koordynujące działalność produkcyjno – handlową różnych jednostek w różnych krajach z jednego ośrodka podejmującego decyzje strategiczne.

Zgodnie z tym założeniem wiodące znaczenie KTN związane jest przede wszystkim z ich potęgą ekonomiczną, bowiem ich działalność w gospodarce światowej spełnia wiele ważnych funkcji służących rozwojowi i przemianom w skali globalnej, regionalnej czy lokalnej¹.

Należy jednocześnie podkreślić pewien bardzo istotny fakt – działalność korporacji transnarodowych związana jest nierozzerwalnie z procesami globalizacji. Pozycja tych podmiotów stale wzrasta – tak pod względem liczby jak i pod względem zaangażowania kapitału, udziału w światowym produkcie brutto, eksporcie czy transferze technologii.

Literatura przedmiotu przyjmuje, iż KTN składa się z przedsiębiorstwa macierzystego i jego filii zagranicznych, przy czym ze względu na formę prawną filii przedsiębiorstwa zależne i powiązane posiadające osobowość prawną oraz jej pozbawione to główny podział w oparciu o aspekt prawny jednostek korporacji.

W przedsiębiorstwie powiązonym inwestor zagraniczny posiada najczęściej głosów – jednakże nie więcej niż 50%, natomiast w przedsiębiorstwie zależnym posiada on ponad 50%, co pozwala mu na wyznaczanie i usuwanie większości członków ciała administracyjnego, zarządczego lub nadzorczego. Przez oddziały macierzyste rozumie się zaś stałe przedstawi-

¹ E. Oziewicz, *Procesy globalizacyjne w gospodarce światowej u progu XXI wieku*, [w:] *Problemy współpracy międzynarodowej w warunkach globalizacji gospodarki. Problemy międzynarodowej współpracy gospodarczej, funkcjonowanie rynków finansowych, organizacja i zarządzanie procesami gospodarczymi*, H. Treder (red.), Gdańsk 2000, s. 7.

cielstwa, biura w kraju goszczącym, spółki pozbawione osobowości prawnej lub *joint – venture*, ziemię, budowle i inne nieruchomości należące do podmiotu zagranicznego oraz wyposażenie ruchome wykorzystywane poza terenem macierzystego kraju inwestora ponad rok².

Należy tutaj zaznaczyć, iż proces globalizacji kształtuje się na ogół pod wpływem czynników o różnym pochodzeniu, charakterze, sile i zakresie działania – przy czym współcześnie są to takie elementy jak postęp naukowo – techniczny, konkurencja międzynarodowa czy polityka ekonomiczna państwa. Proces globalizacji w odniesieniu do działalności KTN przejawia pewne charakterystyczne właściwości:

1. Korporacje prowadzą interesy zgodnie z własnymi celami, przy czym za cel nadrzędny uznaje się maksymalizację zysku, przez co gospodarowanie podporządkowane jest zasadom mikroekonomii a wśród zainteresowań KTN znajdują się cele związane z dobrami publicznymi czy tworzeniem korzystnych warunków zewnętrznych.
2. KTN działają na wielu rynkach i tym samym dążą do ich ujednoczenia, przez co zbliżenie warunków dokonuje się głównie pod wpływem rynku.
3. Nosicielami są przedsiębiorstwa ponadnarodowe wymuszające poprzez konkurencję lub naciski polityczne otwieranie rynków. Działania te wpływają na charakter instytucji narzucając normy produktom, usługom i systemom informatycznym³.

Korporacje transnarodowe uznawane są za główne podmioty napędzające procesy globalizacji poprzez liberalizację, deregulację i prywatyzację⁴.

Przewaga korporacji transnarodowych opiera się na ogół na pewnej strukturze przewag konkurencyjnych, w ramach których wyróżnić można aktywa materialne i niematerialne, struktura aktywów firmy, zdolność obniżania kosztów wewnątrz i na zewnątrz firmy. Rozpatrując kwestię ak-

² E. Czciomer, L. Zyblikiewicz, *Zarys współczesnych stosunków międzynarodowych*, Kraków 2001, s. 80-99.

³ E. Kośmicki, *Globalizacja – próba diagnozy*, „Dziś” Nr 12/1999, s. 30.

⁴ J. Kleer, B. Liberska, *Globalizacja gospodarki światowej a integracja regionalna. Konsekwencje dla świata i dla Polski*, „Polska w XXI wieku”, Warszawa 1998, s. 11.

tywów materialnych bierze się na ogół pod uwagę kapitał w postaci finansowej i fizycznej, jak ziemia, budynki, maszyny, czy urządzenia, aktywa niematerialne to natomiast wiedza, innowacje, kwalifikacje, systemu informacyjne, bazy danych, czy kultura organizacji⁵.

Przewagi, o których mowa w przypadku KTN, noszą nazwę paradygmatu elektrycznego, przy czym uznaje się, iż do najważniejszych zmian warunków przewag własnościowych tego paradygmatu należą:

1. Atuty relacyjne, pojmowane jako wyodrębnienie nowego rodzaju przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw, będące szeregiem umiejętności zarządzania relacjami lub powiązaniem wewnątrz i na zewnątrz przedsiębiorstwa.
2. Wzrost znaczenia wiedzy, jako zasobu determinującego kluczowe kompetencje, strategie, zdolności i ogólną przewagę firmy.
3. Uwzględnienie teorii ewolucyjnej i zasobowej przedsiębiorstwa oraz teorii organizacji i zarządzania – rozszerzenie rozważań dotyczących przewagi konkurencyjnej o najnowsze teorie naukowe z różnego zakresu.
4. Umiejętność odniesienia przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa do innych korporacji rywalizujących z firmą w skali globalnej.
5. Budowa i rozwijanie ujawnionych przewag konkurencyjnych w wyniku współdziałania wielu jednostek korporacji wraz z filiami zagranicznymi zakupionymi z chęcią posiadania przewagi.
6. Realizacja rozwoju programów związanych z wykorzystaniem wiedzy zarówno w odniesieniu do inwestycji zagranicznych jak i jako czynnika determinującego przewagę na rynku międzynarodowym.
7. Prace nad umacnianiem przewagi własnościowej w interakcjach z innymi warunkami paradygmatu elektrycznego⁶.

Fundamentalne jest zagadnienie, czy rzeczywiście w rozważanej gospodarce zaistnieje równowaga walrasowska z jej właściwościami efektywnościowymi. Rozważając je, należy zwrócić uwagę na kilka istotnych faktów.

⁵ J.H. Dunning, *Multinational Enterprises and the Global Economy*, Workingham 1993, s. 81.

⁶ Szerzej: M.E. Porter, *Przewaga konkurencyjna: osiąganie i utrzymywanie lepszych wyników*, Gliwice 2006.

Po pierwsze, producenci i konsumenci są cenobiorcami. Po drugie, dla danych cen nie ma niepewności, co do obecnej wartości planów produkcyjnych i danych wyposażenia zasobowych oraz planów konsumpcyjnych (...). Przy danym systemie cen w ogólnej równowadze rynkowej niepewność egzogeniczna ulega wykluczeniu, tj. przestaje mieć znaczenie w rozważanej gospodarce.

Wówczas osiągnięcia analityczne wypracowane dla gospodarek z pewnością zdarzeń zaczynają znowu mieć swoją wartość poznawczą. Jeśli więc warunki klasyczne (wypukłość zbiorów możliwości produkcyjnych firm i map krzywych obojętności konsumentów oraz kompletność rynków) zostaną zachowane, to konkurencyjna równowaga rynkowa przy danym systemie cen w gospodarce z niepewnością zdarzeń istnieje (...).

Istnieje również równowaga walrasowska w gospodarce z własnością prywatną i niepewnością zdarzeń, która charakteryzuje się ponadto właściwościami efektywnościowymi⁷.

W definicji Organizacji Narodów Zjednoczonych korporacje transnarodowe przede wszystkim operują w systemie podejmowania decyzji pozwalającym na konkretną politykę i wspólną strategię przez jeden bądź więcej ośrodków podejmowania decyzji, przy czym są to korporacje, w których jednostki są tak powiązane, iż jedna lub więcej z nich może wywierać znaczny wpływ na działalność innych, zarówno dzieląc z nimi wiedzę, jak i zasoby oraz odpowiedzialność⁸.

W jeszcze jednej definicji KTN podkreśla się, iż wykorzystują one skalę międzynarodową dla poziomej lub pionowej koncentracji w celu uzyskania korzyści płynących z produkcji masowej, jak również wykorzystania sytuacji o silnych elementach monopolistycznych⁹.

Dużą krytykę procesów globalizacji w sposób bezpośredni przekładających się na korporacje zastosował J. Bakan¹⁰ w oparciu o analizę regul

⁷ K. Kosiec, *Korporacje transnarodowe a koszty transakcyjne*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie” Nr 751/2007, s. 63-66.

⁸ K. Fabiańska, *Firma na rynku globalnym*, Katowice 1999, s. 16.

⁹ P. Bartkiewicz, *Przedsiębiorstwo wielonarodowe i rynek globalny*, Poznań 1998, s. 8.

¹⁰ J. Bakan, *Korporacja. Patologiczna pogoń za zyskiem i władzą*, Wydawnictwo Lepszy Świat, Warszawa 2006, s. 78.

prawnych i ich zmian wskazując, jak doszło do unikalnego wzmocnienia i postępującego narastania siły korporacji.

Analizie poddał proces, w wyniku którego „doszło do przekształcenia nieskomplikowanych firm w instytucje potężniejsze niż niejeden rząd i niejedno państwo”¹¹.

W książce wykazane są minusowe następstwa tego procesu, zwłaszcza w dziedzinach ekologii i ładu społecznego, ale także dewiacji politycznych, w tym zwłaszcza występującego niebezpieczeństwa dla systemu demokracji.

Założenia teoretyczne dotyczące działalności KTN wskazują, iż wśród głównych motywów podejmowania działalności na terenie Polski przez korporacje na początku lat 90. XX wieku znajdowało się dążenie do wykorzystania rynku zbytu, ponadto dość istotną rolę odgrywały również podstawowe zasoby i tradycyjne zdolności wytwórcze wraz z ofertami prywatyzacji krajowych przedsiębiorstw.

To, co nakłaniało w tym czasie inwestorów zagranicznych do działań na terenie kraju, to relatywnie tania, liczna i dobrze wykształcona siła robocza – jednakże w połowie lat 90. czynniki te uległy zmianie – a główne znaczenie zaczęły odgrywać motywy związane z zaopatrzeniem rynku UE wraz z wykupywaniem prywatyzowanych przedsiębiorstw, co pojmowane było jako działania strategiczne¹².

J. Bakan przytacza wiele przykładów sensacji i skandali biznesowych (za przykład podaje nie tylko osławiony ENRON, ale i wiele wcześniejszych, choć nie tak spektakularnie medialnych przypadków), że wielkie, międzynarodowe korporacje są w istocie twórcami psychopatycznymi, ukierunkowanymi na realizację własnych celów, „mają zwyczaj usuwać ze swej drogi wszelkie przeszkody. Do takich przeszkód należą, na przykład, przepisy, które ograniczają ich swobodę wyzyskiwania ludzi i eksploatawania środowiska naturalnego”.

¹¹ *Ibidem*, s. 49.

¹² *Korporacje transnarodowe w Polsce, ..., op. cit.*, s. 48.

Szkody wywoływane przez korporacje - elegancko określane w literaturze jako koszty zewnętrzne (*externalities*) - ponoszą ludzie, całe społeczeństwa i dewastowana Ziemia.

Korporacje ze względu na ich konstrukcję prawną i prawnie usankcjonowane cele działalności, czyli pomnażania wartości rynkowej i zysków są, bowiem, z definicji ukierunkowane na maksymalną eksternalizację kosztów. „Korporacja to maszyna do przerzucania kosztów na zewnątrz, jest wręcz zmuszona wyrządzać otoczeniu szkody, gdy płynące z tego korzyści przewyższają straty”.

Z powyższego wynika, że liberalizacja dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania korporacji może jednak spowodować zaburzenia w funkcjonowaniu krajowych i międzynarodowych rynków finansowych, jeśli nie zostanie zachowana właściwa jej kolejność. Na początku powinny być liberalizowane długoterminowe przepływy kapitałowe, później zaś krótkoterminowe - w przeciwnym razie do kraju w pierwszej kolejności napłyne kapitał spekulacyjny, ze wszystkimi negatywnymi skutkami tego stanu rzeczy.

Można wywnioskować, że przyjęcie założenia o maksymalizacji zysku nakłada wysokie wymagania na przedsiębiorców, niemożliwe do spełnienia nawet przy wsparciu najnowocześniejszych systemów zarządzania informacją.

Postulat maksymalizacji zysku pociąga, bowiem, za sobą konieczność przyjęcia założenia pełnej racjonalności producenta, co oznacza, że decydent jest w stanie rozważyć wszystkie możliwości, posiada wszystkie informacje pozwalające ocenić konsekwencje wyboru wszystkich możliwości, przy czym koszt pozyskania tych informacji jest zerowy. Poza tym decydent potrafi uporządkować te możliwości według określonego kryterium i uporządkowanie to jest spójne¹³.

W przypadku analizowanych zagadnień nie można pominąć kwestii etycznych w świecie finansów, czyli etyki finansów, która dotyczy czte-

¹³ K. Przybylska, *Determinanty zagranicznych inwestycji bezpośrednich w teorii ekonomicznej*, Akademia Ekonomiczna, Kraków 2001, s. 33.

rech poziomów zachowań: indywidualnych, instytucjonalnych, korporacyjnych oraz globalnych.

O ile kwestia etyki działalności przedsiębiorstw nie budzi specjalnych kontrowersji, to zagadnienie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR - *Corporate Social Responsibility*) jest przedmiotem licznych dyskusji. Pojęcie to jest według W. Gasparskiego jedną z nowych tendencji w etyce biznesu¹⁴. Również według tego autora problematyka społecznej odpowiedzialności biznesu jest przedmiotem licznych sporów.

Dotyczą one przede wszystkim celów, jakie powinny spełniać firmy. Według jednych najważniejszym celem firm jest zysk (orientacja profitowa), inni postrzegają działalność gospodarczą szerzej, ujmując ją w kategoriach wszystkich interesariuszy, gdzie cel biznesu powinien być postrzegany szerzej (orientacja społeczna)¹⁵.

Ruch społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) rozrósł się w ciągu ostatnich kilku lat z niszowej działalności kilku idealistycznych spółek, takich jak Body Shop, w zauważalny priorytet tradycyjnych liderów biznesu, takich jak choćby Nike czy McDonald's. Informacje o biznesie z ludzką twarzą są wszechobecne w dzisiejszych mediach, poczynając od darowizny GlaxoSmithKline na lekarstwa w Afryce, poprzez programy wolontariatu Hewlett-Packard, a kończąc na zakupie przez Starbucks kawy „Fair Trade” (sprawiedliwego handlu)¹⁶.

Słynny slogan pochodzący od tytułu książki Naomi Klein - „No Logo”¹¹, stał się mottem pokolenia, które uznało, że wielki biznes opłacał świat ze szkodą dla ludzi i środowiska. Przykładem takiej postawy były ataki na władzę korporacji po zamieszkach antyglobalistycznych w Seattle w 1999 roku¹⁷.

¹⁴ W. Gasparski, A. Lewicka-Strzałecka, B. Rok, G. Szulczewski, *Europejskie i światowe standardy etyki oraz społecznej odpowiedzialności w działalności gospodarczej*, [w:] *Europejskie standardy etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu*, W. Gasparski (red.), przy współudziale A. Lewickiej-Strzałeckiej, B. Roka, G. Szulczewskiego, Warszawa 2003, s. 23.

¹⁵ P. Kulawczuk, A. Poszewiecki, *Wpływ społecznej odpowiedzialności biznesu i etyki biznesu na zarządzanie przedsiębiorstwami*, Warszawa 2007, s. 238.

¹⁶ *Ibidem*, s. 239.

¹⁷ *Ibidem*, s. 240.

Motywacje ludzkich zachowań zawsze znajdziemy w obszarze zmiennych wyznaczonych przez trzy współrzędne. Będą nimi: **konieczności, powinności, pragnienia**. Rozważania kwestii etycznych z reguły dotyczą treści powinności, jakie przypisane są pełnieniu określonej roli, oraz stopnia respektowania tych powinności.

O ile jednak nic ma wątpliwości, jakie są powinności pozwalające określić etyczne zachowanie lekarza, policjanta czy kasjera, to w przypadku biznesmena sytuacja staje się mniej klarowana. Wiadomo przecież, że w dziedzinie biznesu, podobnie jak w obszarze polityki, podstawową kategorią jest skuteczność¹⁸.

Dla potrzeb niniejszej pracy celowym będzie przeanalizowanie etyki w odniesieniu korporacyjnym i globalnym. Zachowania instytucjonalne charakterystyczne dla społeczności finansowej mają związek z regułami i standardami ustanowionymi przez instytucje finansowe oraz instytucje regulacyjne¹⁹.

Współczesną etykę finansów tworzą trzy zasadnicze obszary:

- (a) transakcje finansowe dokonywane na rynkach zakładają reguły moralne oraz zgodne z nimi zachowania, w szczególności zakaz sprzeniewierzenia i manipulacji, uczciwość, przestrzeganie umów, wpływ na społeczeństwo, zachowanie *fair* wobec interesariuszy;
- (b) w zakresie relacji z klientami usług finansowych szczególne znaczenie odgrywają: rzetelna sprzedaż, postępowania eliminujące oszustwa, troska firm finansowych o reputację, wysoka jakość świadczonych usług, podporządkowanie własnego interesu pracownika interesowi klienta, unikanie konfliktu interesów;
- (c) dylematy osobiste osób zaangażowanych, przykładowo: dbałość o zysk firmy i troska o zysk klienta, troska o korzyść jednego klienta a troska o korzyść innego klienta, dylemat, czy ujawniać złe zachowania, a także, jak postępować w sytuacjach występujących w krajach o różnych kulturach²⁰.

¹⁸ A. Zawiślak, *Etyka biznesu*, [w:] *Etyka w biznesie - materiały z konferencji*, Radom-Warszawa 1994, s. 8.

¹⁹ W. Gasparski (red.), *Uczciwość w świecie finansów*, Warszawa 2004, s. 23-24.

²⁰ *Ibidem*, s. 24-25.

Globalizacja to zjawisko nie tylko ekonomiczne, lecz także synteza procesów społeczno - kulturowych i gospodarczych, politycznych i edukacyjnych, socjalnych i ekologicznych. Są one zarazem też procesami otwartymi, nierównomiernymi, uwikłanymi w różne zależności i przeciwnieństwa. Wytwarzają też zarówno w życiu osobistym, jak i w mikro-, mezo-, makro- i megaukładach nowe formy informacji i komunikowania, edukacji i socjalizacji, zwiększają zasięg interakcji, szans i zagrożeń, grożą marginalizacją i wykluczeniem²¹.

Kierując się ograniczonym celem, jakim jest generowanie zysków, korporacje przeobrażają swą siłę ekonomiczną w siłę polityczną. Coraz częściej kierują procesami decyzyjnymi poszczególnych rządów i przy pomocy umów międzynarodowych zmieniają zasady handlu, po to, aby osiągnąć maksymalne zyski bez względu na ponoszone przez całe narody konsekwencje społeczne. Wizja ekonomiczna globalizacji niesie za sobą nie tylko kumulację ponadnarodowego kapitału, ale także przenosi produkcję w „tańsze miejsca”. Dzisiaj jest to także proces, który dzięki zunifikowanej maszynie ekonomicznej odnosi się również do wymiany kapitału siły roboczej, przez co uniezależnia się od państw a raczej uzależnia państwa od siebie. W konsekwencji państwa tracą kontrolę nad edukacją, która stopniowo podporządkowuje się organizacjom międzynarodowym, głównie za pośrednictwem finansów. Organizacje te forsując własne programy drenują mózgi najzdolniejszych. Młodzi pracownicy naukowcy, ze względu na ubóstwo rodzimych krajów włączają się w nurt międzynarodowych programów. W ten sposób pozbawia się różne narody elit intelektualnych, co w konsekwencji doprowadza do wynarodowienia edukacji wielu krajów²².

Skutkiem globalizacji w tym zakresie jest instrumentalizacja człowieka, jego urzeczowienie, bowiem zostaje on zmieniony w tzw. „zasoby ludzkie” (*human resources*). Zapomina się o tym, że rozwój człowieka ma wymiar osobowy, personalistyczny, a kontakty społeczne oparte są nie tylko na zasadzie „maksymalizacji zysku”. Nie wszyscy jesteśmy typem

²¹ B. Bereźnicki, K. Denek, *Edukacja jutra – Education of the tomorrow*, Szczecin 2005, s. 43.

²² <http://gazeta-it.pl/pl/etyka/5233>

„homo economicusa” - człowieka zniewolonego i uzależnionego ekonomią, chociaż globalizacja zmienia świadomość poprzez ekonomię²³.

Bibliografia

1. Bakan J., *Korporacja. Patologiczna pogoń za zyskiem i władzą*, Wydawnictwo Lepszy Świat, Warszawa 2006.
2. Bartkiewicz P., *Przedsiębiorstwo wielonarodowe i rynek globalny*, Poznań 1998.
3. Bereźnicki B., Denek K., *Edukacja jutra – Education of the tomorrow*, Szczecin 2005.
4. Czciomer E., Zyblikiewicz L., *Zarys współczesnych stosunków międzynarodowych*, Kraków 2001.
5. Dunning J. H., *Multinational Enterprises and the Global Economy*, Wokingham 1993.
6. Fabiańska K., *Firma na rynku globalnym*, Katowice 1999.
7. Gasparski W. (red.), *Uczciwość w świecie finansów*, Warszawa 2004.
8. Gasparski W., Lewicka-Strzałecka A., Rok B., Szulczewski G., *Europejskie i światowe standardy etyki oraz społecznej odpowiedzialności w działalności gospodarczej*, [w:] *Europejskie standardy etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu*, W. Gasparski (red.) przy współudziale A. Lewickiej-Strzałeckiej, B. Roka, G. Szulczewskiego, Warszawa 2003.
9. Kleer J., Liberska B., *Globalizacja gospodarki światowej a integracja regionalna. Konsekwencje dla świata i dla Polski*, „Polska w XXI wieku”, Warszawa 1998.
10. Kosiec K., *Korporacje transnarodowe a koszty transakcyjne*, „Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie” Nr 751/2007.
11. Kośmicki E., *Globalizacja – próba diagnozy*, „Dziś” Nr 12/1999.
12. Kulawczuk P., Poszewiecki A., *Wpływ społecznej odpowiedzialności biznesu i etyki biznesu na zarządzanie przedsiębiorstwami*, Warszawa 2007.
13. Oziewicz E., *Procesy globalizacyjne w gospodarce światowej u progu XXI wieku*, [w:] *Problemy współpracy międzynarodowej w warunkach globalizacji gospodarki. Problemy międzynarodowej współpracy gospodarczej, funkcjonowanie rynków finansowych, organizacja i zarządzanie procesami gospodarczymi*, H. Treder (red.), Gdańsk 2000.
14. Porter M. E., *Przewaga konkurencyjna: osiągnięcie i utrzymywanie lepszych wyników*, Gliwice 2006.
15. Przybylska K., *Determinanty zagranicznych inwestycji bezpośrednich w teorii ekonomicznej*, Akademia Ekonomiczna, Kraków 2001.
16. Zawiślak A., *Etyka biznesu*, [w:] *Etyka w biznesie - materiały z konferencji*, Radom-Warszawa 1994.
17. <http://gazeta-it.pl/pl/etyka/5233>

²³ *Ibidem*.

Streszczenie

Słowa kluczowe: korporacja, firma, władza, globalizacja, etyka

Niniejszy artykuł ukazuje, w jaki sposób funkcjonują wielkie korporacje, które dla osiągnięcia zysku zrobią wszystko, nawet złamią prawo. Pokazano, że jedynym celem dla wielkich koncernów jest generowanie zysków bez względu na szkody przez nie wywołane, które ponoszą wszyscy ludzie, całe społeczeństwa i dewastowana Ziemia. Autor dochodzi do smutnych wniosków, że skutkiem globalizacji jest instrumentalizacja człowieka w zamian za maksymalizację zysków wielkich firm.

The destructive power of corporations and concerns

Summary

Key words: corporation, concern, power, globalization, ethics

This article shows how large corporations operate; for profit, they will do anything – even break the law. It is shown that the only purpose for big corporations is to generate profits regardless of the damage caused to the people, the whole society and the devastated land. The author comes to the sad conclusion that globalization stands for instrumentalization of the man in exchange for maximizing profits of large companies.

